

Lew Kopielew i Fritz Pleitgen
© Spuścizna Kopielewa z archiwum Instytutu Badań Europy Wschodniej
przy Uniwersytecie Bremeńskim

PROGRAM

Lew Kopielew oraz stosunki kulturalne między Niemcami, Polską i Rosją

Symposium naukowe

4 października 2013 r.
Kaliningrad

Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec w Kaliningradzie
Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Kaliningradzie
Bałtycki Uniwersytet Federalny im. Immanuela Kanta

we współpracy

przy wsparciu

Lew Kopielew i hrabina Marion Dönhoff
© FSO 01-3

Lew Kopielew

Lew Kopielew, ur. w 1912 roku w Kijowie, rosyjski germanista, pisarz i humanista. W 1941 zgłosił się na ochotnika do wojska, uczestniczył w różnych bitwach II wojny światowej. Po wkroczeniu w 1945 roku Armii Radzieckiej do Prus Wschodnich, został aresztowany za krytykę przemocy wobec niemieckiej ludności cywilnej, i skazany na 10 lat więzienia za *propagowanie humanizmu burżuazyjnego* i za *współczucie dla wroga*.

W 1954, rok po śmierci Stalina, wypuszczony z obozu i następnie zrehabilitowany. Pracował i publikował jako literaturoznawca i germanista.

Pod koniec listopada 1980 r. wraz z małżonką na zaproszenie swojego przyjaciela Heinricha Bölla pojechał do Niemiec w celach badawczych. 2 miesiące później wizyta zamieniła się w wygnanie, ponieważ wbrew swojej woli został pozbawiony obywatelstwa i prawa powrotu do kraju.

W Niemczech Lew Kopielew angażował się na rzecz pojednania Rosjan i Niemców. W jednej ze swoich prac naświetlił postrzeganie Niemiec w Rosji i Rosji w Niemczech.

Jego mieszkanie w Kolonii stało się miejscem spotkań obrońców praw człowieka i emigrantów, głównie ze Związku Radzieckiego, ale również z innych krajów Europy Wschodniej, w tym z Polski, przede wszystkim po wprowadzeniu tam stanu wojennego w grudniu 1981 r.

Lew Kopielew czuł się Europejczykiem, należy do grona wybitnych intelektualistów i obywateli świata XX wieku.

18 czerwca 1997 r. Lew Kopielew zmarł w Kolonii. Urna z jego prochami została złożona na Cmentarzu Dońskim w Moskwie.

Program

piątek, 4 października 2013 r.

BUF im. I. Kanta, ul. Newskiego 14, 236041 Kaliningrad, sala «Akwarium»

Otwarta dyskusja wieczorna odbędzie się w „Auditorium Maximum“

- 09.00 – 09.30 **Otwarcie**
Powitanie: Rolf F. Krause
- 09.30 – 12.00 **Dyskusja panelowa**
(łącznie z
przerwą na
kawę) Lew Kopielew jako pośrednik między kulturą polską, niemiecką i rosyjską
Moderatorzy: W. Gilmanow, D. Kemper, L. Malcew
Uczestnicy dyskusji: N. Babienko, M. Potiomina, A. Engel, A. Biełobratow
- 12.00 – 13.15 **Przerwa obiadowa** (stołówka uniwersytetu)
- 13.15 – 13.45 **Wykład**
Akt końcowy z Helsinek i jego konsekwencje dla polsko-niemiecko-rosyjskich
stosunków oraz ruchu opozycyjnego
G. Pleuger
- 13.45 – 16.15 **Dyskusja panelowa**
(łącznie z
przerwą na
kawę) Lew Kopielew jako obywatel świata i jego wpływ na świadomość polityczną
Europy
Moderatorzy: A. Kliemieszew, G. Pleuger, R. Traba
Uczestnicy dyskusji: W. Eichwede, C. Ochmann, P. Zariczny, O. Kuriło
- 18.00 – 19.30 **Otwarta dyskusja wieczorna**
Stosunki między Polską, Rosją i Niemcami
Moderator: F. Pleitgen
Uczestnicy Dyskusji: A. Michnik, S. Buntman

Jednocześnie z sympozjum odbędą się 2 wystawy poświęcone Lwu Kopielewowi

Wystawa fotograficzna «Zapoznajmy się - Lew Kopielew»

Przedstawicielstwo MSZ Rosji w Kaliningradzie, ul. Kirowa 17, 236000 Kaliningrad.

Otwarcie: 3 października o 12:00. Wystawa będzie trwała do 8 października 2013 r.

«Z Moskwy nad Ren. Humanista Lew Kopielew w Nadrenii Północnej-Westfalii»

Kontakt, ul. 3-cia Bolszaja Okružnaja, 40, 236000 Kalinigrad. Otwarcie: 5 października 2013 r. o 11:00

Organizatorzy dziękują wszystkim, którzy przyczynili się do zrealizowania wystaw

Uczestnicy dyskusji panelowych:

- Natalia Babienko*, prof. dr hab.
Kaliningrad, BUF im. I. Kanta, Rosja; profesor w Katedrze Filologii Słowiańskiej i Rosyjskiej
NBabenko@kantiana.ru
- Aleksandr Bielobratow*, doc. dr
Petersburg, Petersburski Uniwersytet Państwowy, Rosja; docent w Katedrze Historii Literatury Obcej. Członek Zarządu Rosyjskiego Związku Germanistów (prezes 2005-2009); dyrektor Biblioteki Austriackiej w Petersburgu.
AWB@AB2486.spb.edu
austrianlibr@hotmail.com
- Wolfgang *Eichwede*, prof. dr
Brema, były wykładowca Uniwersytetu w Bremie, Niemcy; historyk i dyrektor-założyciel Centrum Badawczego Europy Wschodniej w Bremie na Uniwersytecie w Bremie; zastępca przewodniczącego Niemieckiego Stowarzyszenia ds. Europy Wschodniej.
wolfgang.eichwede@googlemail.com
- Annelore *Engel*, prof. dr
Kilonia, były wykładowca na Uniwersytecie Christiana-Albrechta, Niemcy; filologia słowiańska/ literaturoznawstwo.
Annelore.engel@t-online.de
- Władimir Gilmanow*, prof. dr hab.
Kaliningrad, BUF im. I. Kanta, Rosja; profesor w Katedrze Filologii Obcych i Językoznawstwa Historyczno-Porównawczego.
gilmanov.wladimir@rambler.ru
- Dirk *Kemper*, prof. dr
Moskwa, Rosyjski Państwowy Uniwersytet Humanistyczny, Rosja; kierownik Katedry Filologii Germańskiej im. Thomasa Manna w Rosyjskim Państwowym Uniwersytecie Humanistycznym; dyrektor-założyciel Instytutu Rosyjsko-Niemieckich Stosunków Literackich i Kulturalnych w RPUH/Moskwa; zastępca prezesa Rosyjskiego Związku Germanistów.
dirk_kemper@me.com
- Andriej Kliemieszew*, prof. dr hab.
Kaliningrad, BUF im. I. Kanta, Rosja; politologia. Rektor BUF im. I. Kanta, członek Rady ds. Nauki, Technologii i Edukacji FR, członek Rosyjskiego Związku Rektorów.
AKlemeshev@kantiana.ru,
info@kantiana.ru
- Olga Kurilo*, doc., dr hab.
Frankfurt nad Odrą, Europejski Uniwersytet Viadrina, Niemcy; historyk i etnolog, od 2004 profesor wizytujący w Katedrze Historii Europy Wschodniej na Europejskim Uniwersytecie Viadrina, Frankfurt nad Odrą.
kurilo@europa-uni.de
- Lieonid Malcew*, prof. dr hab.
Kaliningrad, BUF im. I. Kanta, Rosja; profesor w Katedrze Literatury Obcej (specjalizacja: historia polsko-rosyjskich stosunków kulturalnych, historia literatury obcej, historia literatury polskiej).
lamaltsev23@mail.ru

- Adam Michnik** Warszawa, *Gazeta Wyborcza*, redaktor naczelny; Polska; eseista i publicysta polityczny
sekretariat.naczelnych@agora.pl
- Cornelius Ochmann** Warszawa/ Berlin, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej, Polska/ Niemcy; od 01.08.2013 dyrektor, członek Rady Dyrektorów Fundacji; politolog, specjalizacja – stosunki UE – Rosja, Polska, Ukraina, Białoruś.
sekretariat@fwpn.org.pl
- Fritz Pleitgen** Kolonia, Niemcy; były reporter ARD w Moskwie, były dyrektor WDR. Od 2001 do 2002 przewodniczący ARD. Od 2006 do 2008 prezes Europejskiej Unii Nadawców.
Fritz.pleitgen@kiawah.de
- Gunter Pleuger**, dr, były sekretarz stanu Frankfurt nad Odrą, Europejski Uniwersytet Viadrina, Niemcy; były dyplomata (1999-2002 sekretarz stanu w MSZ RFN). Od 10/2008 rektor Europejskiego Uniwersytetu Viadrina.
president@europa-uni.de
Schuster@europa-uni.de
- Marina Potiomina**, doc. dr Kaliningrad, BUF im. I. Kanta, Rosja; docent w Katedrze Lingwistyki i Komunikacji Międzykulturalnej. Badania: Najnowsza literatura niemiecka (literatura po zjednoczeniu), lingwistyka tekstu.
mpotemina@mail.ru
- Robert Traba**, prof. dr Berlin, Polska Akademia Nauk, Niemcy; historyk, politolog i kulturoznawca; Założyciel Stowarzyszenia Wspólnota Kulturalna „Borussia” w Olsztynie. Od 2006 dyrektor Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk i profesor honorowy Wolnego Uniwersytetu w Berlinie.
traba@panberlin.de
- Piotr Zariczny**, dr Toruń , Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Polska; historyk, germanista, pracownik naukowy w Katedrze Historii Stosunków Międzynarodowych; koordynator polsko-niemiecko-rosyjskiego projektu *Trialog*.
piotrz@umk.pl